

A R Z E G O			
Miejsce zamieszkania	Wznanie	Dzień, miesiąc, rok i godzina zgonu	Miejsce zgonu
kolonia Borkowina	Rzym-Kut.	26 października 1955 roku godz. 3 ¹⁵	kolonia Borkowina

października roku 1955. Zawiadamiam swym

Imię i nazwisko	Przyczyna śmierci	Dzień, miesiąc i rok pogrzebu	Miejsce pogrzebu	Uwagi
		28. X. 1955 roku	Cmentarz miejscowy	

Arvan Stanisław

metrykalne, Parafia św. Bartłomieja Apostoła

Geneza i rozwój szkoły

Początki Szkoły w Kolonii Warszawskiej

Zorganizowane szkoły na terenie gminy Niedrzwica rozpoczęły swoją działalność w 1915 roku. Wcześniej nauczanie było wspierane przede wszystkim przez duchowieństwo, organistów, a także ludzi współpracujących z właścicielami majątków. Były to szkoły, które kształciły na poziomie elementarnym, bez zasadniczego wsparcia ówczesnych władz. Nieliczni mieszkańcy, którzy posiadali umiejętności czytania i pisania, prowadzili ochronki często finansowane ze składek zainteresowanych mieszkańców. Tajne komplety, z wykładowym językiem polskim, były mało liczne – maksymalnie 15 osób. Zapewniały one tylko skromne warunki nauki w chłopskich domach¹⁰. W okresie trzech następnych lat potrzeba edukacji, a także znaczące zmiany polityczne (m.in. bardziej liberalne podejście Austriaków) doprowadziły do istotnych przekształceń w szkolnictwie. W niespełna rok po odzyskaniu niepodległości jednolita i upaństwowiona

¹⁰ J. Głąbowa, *Dzieje i losy ludzi wsi Niedrzwica Kościelna w okresie międzywojennym*, Towarzystwo Przyjaciół Niedrzwicy Kościelnej, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Lublin 2003, s. 57.

INSPEKTOR SZKOLNY
w LUBLINIE

Lublin, 3/I 1929

Do
Kierownictwa Szkoły Powszechnej Nr.
Kolonii Warszawskiej
Gmina *Niedzwica*
Pocztą

Na podstawie przedłożonego zestawienia klasyfikacyjnego za Rok szkolny 1928/29.

I. stwierdziłem, że

na ogół liczbę uczęszczających	nieklasifikowanych z powodu wyjątkowości w naukach kształcenia	Na liczbę ocenione klasyfikowanych	otrzymało postępowanie niedostateczne	co stanowi %
63	2	61	4	6,5

procent ten, zgodnie z brzo, jest niski

II. Na podstawie %, dzieci niepromowanych przyczynił się wynik klasyfikacji

w oddziale	Na liczbę klasyfikowanych	otrzymało stopni niedostatecznych	co stanowi %

III. Z przyjemnością stwierdzam, że najmniejszy procent wyników niedostatecznych wykazały

oddział	w których na liczbę klasyfikowanych	otrzymało stopni niedostatecznych	co stanowi %

Wynik ten przypisać należy sumiennej pracy *nauczyciela*

IV. Wynik klasyfikacji najstarszego oddziału (VII – V – IV)

Liczba uczęszczających	Ukończyło	z postępowaniem bardzo dobrym	z postępowaniem dobrym	z postępowaniem dostatecznym	% klasowanych w stopniu do wyznaczonych w oddziale	% niedostatecznych w stopniu do wyznaczonych w oddziale

Fot. 2. Zatwierdzenie klasyfikacji 1928/1929, APL, Akta Publicznej Szkoły Powszechnej w Warszawskiej Kolonii

działalność oświatowa rozpoczęła nowy okres w edukacji w różnych zakątkach gminy. Na terenie Niedzwicy działało 11 szkół¹¹.

Początki szkoły w Kolonii Warszawskiej najprawdopodobniej sięgają lat 1916–1917. Formalnie jej początek datuje się na 1917 rok. Arkusz ocen, wtedy „Księga Główna”, został założony na początku roku szkolnego 1917/1918. Stąd wiadomo, że do szkoły uczęszczało 31 uczniów oraz to, że część z nich nie otrzymała promocji do następnej klasy. Promowanie ucznia odnotowywano zwięźle: uczeń jest uzdolniony do następnej klasy lub nie. Oceny wystawiano po drugim semestrze. Kolejną informacją w księdze była ocena opisowa ze sprawowania, pilności oraz porządku. Tak więc o zachowaniu możemy przeczytać: dobre, chwalebne, pilność mała lub wytrwała, porządek – naganny, zadowolający lub wzorowy. Potrzeba kształcenia wynikała m.in. z ówczesnej sytuacji polityczno-militarnej. Mieszkańcy prosili o prowadzenie edukacji (nauczanie) Feliksa Banasiewicza, który nie był nauczycielem mianowanym przez władze oświatowe, ale cieszył się estymą i znał wartość edukacji. Naukę pobierano w jego domu na styku miejscowości Borkowizny oraz Warszawiaków. Współcześnie zabudowania są własnością państwa Ziębów. F. Banasiewicz urodził się 26 listopada 1874 roku¹². Jego rodzice – Wojciech i Katarzyna – przybyli z Długowoli, powiat Grójec¹³. Feliks był aktywnym działaczem

¹¹ M. Kosidło, *Niedzwica Duża jakiej nie znamy. Z dziejów przedwojennej wsi*, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Niedzwickiej, Niedzwica Duża 2017, s. 67.

¹² Akta Parafialne, Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Niedzwicy Kościelnej.

¹³ Tamże.

Antoniną (z domu Palczewską, urodzoną w 1878 roku)¹⁸ tworzyli rodzinę zastępczą dla pięciorga dzieci, dając im wychowanie oraz wykształcenie. Państwo Banasiewiczowie byli bezdzietni¹⁹.

Przewodniczący Dozoru Szkolnego ks. Stefan Galusiński, bezsprzecznie zaangażowany w pracę na rzecz krzewienia edukacji w Niedrzwicy, powołał Komisję Kontrolną, która miała na celu sprawdzenie, czy suma objęta budżetem na 1918 rok została właściwie wydatkowana na cele szkolne²⁰. W pracach komisji brał udział zasłużony członek społeczności Kolonii Borkowizny i Kolonii Warszawskiej F. Banasiewicz. Komisja z 28 stycznia 1919 roku sprawdziła całą rachunkowość za mijający rok. Jednym z jej wniosków było stwierdzenie, iż wypłaty z sum szkolnych będą wydawane wyłącznie za pokwitowaniem (w materiałach jest mowa o podpisie kontrasygnowanym).

Wspomniane wcześniej Opieki Szkolne były zobowiązane do prowadzenia metryk, które zawierały wykaz dzieci w wieku szkolnym: imię i nazwisko, płeć, rok/dzień/miesiąc urodzenia, wyznanie oraz adres zamieszkania dziecka, dane osobowe jego rodziców lub opiekunów, informację o miejscu pobierania nauki, szkołę, do której uczęszczał w obwodzie lub w domu etc.²¹ Spis uczniów w wieku szkolnym instytucje te otrzymywały corocznie od wójta. W archiwum szkolnym zachowała się *Metryka - Szkoła Powszechna*

¹⁸ Akta Parafialne, Księgi metrykalne, Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Niedrzwicy Kościelnej.

¹⁹ Ustna relacja Kazimierza Janczaka z dnia 14.03.2017.

²⁰ J. Głąbowa, *Dzieje i losy...*, s. 96-102.

²¹ *Metryka - Szkoła Powszechna w Kolonii Warszawskiej*, Archiwum Szkoły Podstawowej w Warszawiakach.

w *Kolonii Warszawskiej* zawierająca spis dzieci urodzonych od 1910 roku. Materiały zawierają podstawowe informacje, które były potrzebne szkole do wpisania dziecka na listę uczniów. Za niezapisanie dziecka do szkoły Dozór Szkolny mógł nałożyć na rodziców albo opiekunów karę pieniężną lub karę aresztu.